HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ובית הלל סברי [א]משום אוירא גזרו עליה לא דכולי עלמא [א]משום גושה גזרו עליה וב"ש סברי בסתם נזירות קניסנא וב"ה סברי כי קניסנא בתחילת נזירות: מעשה בהילני המלכה וכו': איבעיא להו בשנטמאת ואליבא דב"ש או דלמא בשלא נטמאת ואליבא דב"ה ת"ש עלתה לארץ והורוה ב"ה שתהא נזירה עוד שבע שנים אחרות וכו' ואי ס"ד בשנטמאת ואליבא דב"ש אי הכי ר' יהודה אומר לא היתה נזירה אלא י"ד שנה י"ד שנה ושלשים יום מיבעי ליה תניא נמי הכי רבי יהודה אומר משום ר' אליעזר דאמר קרא [1]זאת תורת הנזיר (א) [ב]התורה אמרה כי נטמא ביום מלאת תן לו תורת נזיר:

מתני' [ג]מי שהיו שתי כיתי עדים מעידות אותו אלו מעידים שנזר שתים ואלו מעידים שנזר חמש ב"ש אומרים נחלקה העדות ואין כאן נזירות וב"ה אומרים [ב]יש בכלל חמש שתים שיהא נזיר שתים:

גמ' מתני' דלא כי האי תנא דתניא [ד]רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר לא נחלקו ב"ש וב"ה על שתי כיתי עדים אחת אומרת שתים ואחת אומרת חמש שיש בכלל חמש שתים על מה נחלקו על כת אחת אחד אומר שתים ואחד אומר חמש שב"ש אומרים נחלקה עדותן ובה"א יש בכלל חמש שתים אמר רב הכל מודים במונה א"ל רב חמא לרב חסדא מאי קאמר אילימא אחד אומר חמש ולא שתים ואחד אומר שתים ולא חמש הא קא מכחשי אהדדי אלא אחד אומר אחת ושתים ואחד אומר שלש ארבע חמש

הא

וב"ה סברי משום אוירא גזרו. וחמירא טומאתה ומשום הכי צריכה דתיהוי כבתחלה: **לא דכ"ע משום גושה גזרו.** דקילא [א]טומאה והאי דאמרו לה דתיהדר לנזירותה קנסא [ב]בעלמא הוא דקנסוה: **איבעיא להו.** הא דא"ר יהודה דלא היתה נזירה אלא י"ד [ג] בשנטמאת קאמר: **ואליבא דב"ש.** דכשעלתה לארץ והיתה עושה ל' יום כב"ש נטמאת בטומאת מת וסתרה את הכל ועשתה ז' שנים אחרים כבתחלה: **או דלמא שלא נטמאת.** אלא בשביל שבאת בארץ העמים ועלתה לא"י עשתה ז' שנים כבתחלה ואליבא דב"ה: **ת"ש עלתה לארץ ואי ס"ד כו'** [ד]. ואי ס"ד כשנטמאת ואליבא דב"ש אי הכי י"ד שנה ול' יום מיבעיא ליה שהרי בתוך ל' נטמאת וסתרה כל שלמפרע ז' שנה ול' יום א"כ ז' שנים ול' יום היה לה למנות תחתיהן אלא מדלא תני הכי אלא י"ד שנה ש"מ דבלא נטמאת (ב) [ה] מיירי ר' יהודה ואליבא דב"ה: ע"א **איבעיא להו.** הא דא"ר יהודה לא היתה נזירה אלא י"ד שנה כשנטמאת עוד טומאה אחרת בסוף שבעה ראשונים אבל לא [ו]יום מלאת [ז]ועדיין יש לה יום אחד או ב' מן הז' שנים ולבסוף ז' שנים עלתה לארץ ומנתה ז' שנים אחרות שהרי סותרת ז' שנים ראשונים לב"ה דהא נטמאת הרי י"ד שנה ולהכי לא אמרי ב"ש דצריכה למנות ל' [ח]יום בארץ דהא סגי לה באותן ז' שנים שהיא מונה בארץ תא שמע עלתה לארץ כו' ואי ס"ד כשנטמאת ואליבא דב"ש דנטמאת בסוף ז' ראשונים וחזרה ונטמאת בסוף י"ד כדאמר ת"ק אי הכי י"ד שנה ול' יום איבעי ליה לרבי יהודה למימר דכיון שנטמאת בסוף י"ד [ט]דיום מלאת היתה צריכה למנות עוד ל' דהא ס"ל דכי נטמאת ביום מלאת מונה ל' [י] תניא נמי הכי דלר' יהודה אית ליה דכי נטמאת ביום מלאת מונה ל' וכיון דס"ל הכי ודאי הא דא"ר יהודה לא היתה נזירה אלא י"ד שנה בשלא נטמאת וקא פליג אתנא קמא דסבירא ליה לרבי יהודה דלא נטמאת כלל אלא לסוף שבע שנים עלתה לארץ והורוה שתהא נזירה עוד שבע שנים. ובלשון הזה דן ר"א ב"ר יצחק הלוי לפני רבינו וקבלה (כ"ל ז"ה גליו"ן) [כ]: (ג) **כת אחת.** אחד אומר שתי שנים קיבל עליו נזירות ואחד אומר חמש שנים: **שב"ש אומרים נחלקה העדות.** הואיל ואין שם ב' עדים על ב' שנים: **וב"ה אומרים.** מ"מ שניהם מעידים על ב' שנים [ל]ויש בכלל חמש שתים ולא נחלקה עדותן [מ]אבל בשני כיתי עדים אחת אומרת שתים ואחת אומרת חמש דברי הכל יש בכלל חמש שתים: **אמר רב הכל מודים במונה.** שנחלקה עדותן: **מאי קאמר אילימא באחד אומר חמש ולא שתים ואחד אומר שתים ולא חמש.** פשיטא דנחלקה עדותן דהא קא מכחשי אהדדי: **אלא.** כגון שהאחד אומר אחת שתים והאחד אומר שלש ארבע חמש:

הא

לימא בהא קמיפלגי דב"ש סברי ארץ העמים משום גושא גזרו וב"ה סברי משום אוירא גזרו. אית ספרים דגרסי הכי דב"ש סברי ארץ העמים משום גושא גזרו עליה ולא על אוירא ומותר ליכנס בה בשידה תיבה ומגדל וב"ה סברי אפילו על אוירא גזרו ומש"ה החמירו לסתור הכל וקשה לגירסא זו דמאי טעמא דב"ש דנהי דלא גזרו כי אם משום גושא מ"מ לסתור הכל מידי דהוה אבית הקברות דאינו מטמא באויר ואפ"ה סותר הכל לכן נראה דגרסינן איפכא ב"ש סברי משום אוירא גזרו והחמירו בארץ העמים וב"ה סברי משום גושא גזרו וא"ת והשתא נמי מאי טעמא דב"ש אטו משום דהחמירו בה יותר מקבר לא יסתור אלא ל' וי"ל דאין הכי נמי דכיון דהחמירו בה לגזור על אוירא גלוי לכל דאותה טומאה אינה אלא מדרבנן ולכך סגי לן דיסתור שלשים יום דלא מיחלפא בטומאה דאורייתא וב"ה סברי משום גושא גזרו וכיון דדינה כקבר צריך שיסתור הכל ומשום דמיחלפא ארץ העמים בקברות וכענין סברא זו איכא בפ' כהן גדול (לקמן דף נד:) דקאמר אי משום אוירא ל"ל הזאה אבל אי משום גושא ניחא דטעמא[1] דהזאה כשאר טומאות ולפ"ז ה"ג לא דכ"ע משום אוירא גזרו ולכך ניחא לב"ש דלא קניס אלא ל' יום וב"ה סברי א] אע"ג דגלוי לכל דטומאה דרבנן הוא ואינה כשאר אהל קנסינן ליה בתחילת נזירות ובקנסא הוא דפליגי: **בשנטמאת** ואליבא דב"ש. [אמר] רבי יהודה דהוצרכה למנות ל' יום בא"י ונטמאה בסוף ל' יום בא"י ומנתה עוד ז' שנים שהרי הוצרכה לסתור כל נזירות ונמצא דלר' יהודה היתה י"ד שנים ול' יום והיינו דוקא לב"ש דאין צריך למנות בא"י רק ל' יום לבד דאי לב"ה זקוקה לחזור ולמנות בא"י ז' שנים אחרים אי נטמאת בסוף מנין כנטמאת[2] דלעיל היה כך שנטמאה בסוף מנין של הארץ וא"כ היתה צריכה להא נזירות כ"א שנה או דלמא בשלא נטמאת ודר' יהודה אליבא דב"ה דוקא דלב"ש לא הוצרכה לי"ד שנים וכז' שנים ול' יום סגי: **תא שמע** עלתה לא"י וכו' ואי ס"ד בנטמאת ואליבא דב"ש אי הכי ר' יהודה אומר לא היתה נזירה אלא י"ד שנה י"ד שנה ול' יום מיבעי ליה. ב] ולא גרסינן מה שכתוב בספרים ועוד[3] מתניתין וא"ת ודלמא ל' יום היו מובלעים בז' שנים הראשונים כגון שעשתה בחו"ל ז' שנים חסר חדש ושלשים יום דקנסא בארץ [הרי] ז' שנים ולא יותר ונטמאה בסוף ל' יום של הקנס ועשתה עוד ז' שנים הרי י"ד בין הכל ועוד קשה למה לו להאריך דברי ת"ק לא יביא אלא דברי ר' יהודה לדקדק מהם וי"ל דמש"ה מייתי דברי ת"ק לאוכוחי דלת"ק לא מיירי בהבלעה דקתני ולבסוף שבע שנים נטמאת ונמצאת נזירה כ"א שנה (ול' יום) [א"כ] גם דברי ר' יהודה לא מיירי בהבלעה וא"כ י"ד שנים ושלשים יום מיבעי ליה: **מי שהיו** שתי כתי עדים מעידות אותו אלו מעידין שנדר שני נזירות ואלו מעידין שנדר חמש נחלקה עדותן. ואין כאן נזירות כלל וא"ת היכי דמי אם שתק הנודר שתיקה כהודאה דמיא וי"ל שהנודר מכחיש כל אחת ואחת דאי מודה לאחת למה לא יהיה כהודאתו א"נ באומר איני יודע והשתא צריך לידון לפי העדות א"נ כששותק ובאו שתי הכיתות יחד דלא הוי שתיקותיה כהודאה דלאו מודה הוא דאמר מה לי להכחישן הא שתיהן מכחישין זה את זה: וב"ה אומרים יש בכלל חמש שתים. [ומונה] ב' דהוי כאילו אמרו שתיהן שתים נדרת:

ה) **קתני** רישא ב"ש כו'. כל זה לא היה צריך דודאי ברישא קיימינן ולשון נזיר משונה: **מתניתין.** דקתני דפליגי ב"ש וב"ה בשתי כתי עדות [דלא כהאי] תנא דר' ישמעאל: **אמר** רב הכל מודים במונה. שנחלקה העדות לרבי ישמעאל דאמר דפליגי בית שמאי ובית הלל בכת אחת היינו כשאומר אחד שתים ואחד אומר חמש אבל אם מונה כדמסיק ואזיל נחלקה העדות: **מאי** קאמר. כלומר והיכי דמי מונה דקאמר אילימא דקא מכחשי אהדדי להדיא כדקאמר חמש ולא שתים כו' פשיטא דנחלקה עדותן ומאי קא משמע לן רב

אלא

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פי"א מהל' טומאת מת ה"א:

כד ב מיי' פ"ג מהל' נזירות הלכה ט:

פי' הרא"ש

לא דכ"ע משום אוירא גזור הלכך לב"ש די בל' וב"ה סברי דאפ"ה קנסוה בעיקר נזירות ולקמן בפ' כ"ג מוכח כי האי גירסא דאמרינן לקמן אי משום אוירא למה לי הזאה אלמא אי משום אוירא אין לה דין טומאת מת ולא בעיא הזאה: איבעיא להו כשנטמאת וה"ק ליה ר' יהודה לת"ק ודאי אמת היה שנטמאת בסוף נזירותה ואפ"ה לא היתה נזירה אלא י"ד שנה דהורו לה כב"ש להיות נזירה ל' יום ונטמאת בסוף ל' יום והוצרכה להיות נזירה עוד ז' שנים: או דלמא כשלא נטמאת ואליבא דב"ה. ולא פליג ר"י את"ק אלא בעיקר המעשה שרבי יהודה אומר שכך היה המעשה שלא נטמאת אבל אם נטמאת היתה צריכה להיות נזירה כ"א שנה: ת"ש עלתה לארץ וכו' לא היה צריך להביא כל זאת המשנה אלא שרוצה לדקדק דכי היכי דלת"ק נטמאה בסוף ימי נזירותה הכי נמי לר' יהודה הלכך פריך אי ס"ד בשנטמאת ואליבא דב"ש א"כ נטמאת בסוף ל' יום של נזירו' א"כ י"ד ול' מבעי ליה. ואית ספרים דגרסינן י"ד שנה ל' מבעי ליה דתניא ר' יהודה אומר משום ר"א זאת תורת הנזיר ביום מלאת אמרה תורה נטמא ביום מלאת תן לו תורת נזיר. ואי ס"ד כשנטמאת ואליבא דב"ש כיון שנטמאה בסוף ל' לא היתה צריכה להיות נזירה אלא ל' יום: מי שהיו ב' כתי עדים מעידים אותו אלו מעידים שנדר ב' שקבל עליו ב' נזירו' ואלו מעידים שנדר ה' באותה שעה שאתם אומרי' שנדר ב' אנו אומרי' שנדר ה'. ומפרי' כגון שהיה מכחיש ואומר שלא נדר כלל. דאי שתיק הוי' שתיקותא כהודאה כדאי' בקידושין פ' האומר גבי נטמאו טהרותיך והלה שותק. ומי' איכא למי' דמיירי אפילו בשותק דכיון דבאו ב' כתות כאחד ומכחישות זו את זו נתבטלו דבריהם והוי כאילו לא העידו ולא שייך הכא למימר שתיקה כהודאה דמיא: שיש בכלל ה' שתים כיון שיש עדות שלימה בכולה דבר אבל בכת א' בהא קאמרי ב"ש דנחלקה עדותם שהאחד אומר אמת והא' משקר ואין כאן אלא עד אחד אמיתי וב"ה אומר יש בכלל ה' שתים ושניהם מעידים על שניהם. ולתנא דמתני' גם ב"ה מודו בכת אחת דנחלקה עדותם: אמר רב הכל מודים במונה א) אהא' מן העדים נזי' א' ועוד שניה והשני אומר נזר ג' נזירות ועוד ד' ועוד ה' כיון דנחת למניינא הוי כאילו מכחישים

מסורת הש"ס

א) [לקמן נד: נה.], ב) [לעיל ו:], ג) עדיות פ"ד מי"א, ד) [תוספתא פ"ג] ב"ב מא: ע"ש סנהדרין לא. ע"ש, ה) ד"ז שייך לעיל יט.,

תורה אור השלם

1. וְזֹאת תּוֹרַת הַנָּזִיר בְּיוֹם מְלֹאת יְמֵי נִזְרוֹ יָבִיא אֹתוֹ אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: במדבר ו יג

נוסחת הריב"ן

א] טומאתה: ב] קנסא הוא דקנסוה דב"ש סברי כו' גליון נזירות מרובה של ק' יום ב"ש אומרים נזיר ל' משום דארץ העמים טמאה היא לא חשיב נזירות דחו"ל להכי ימנה ל' יום דנזירות טהרה בארץ ישראל ודייה וב"ש כו' הס"ד: ג] שנה: ד] כו' גליון ואי ס"ד: ה] בארץ מיירי: ו] ביום: ז] דעדיין: ח] (יום) ליתא בכ"י: ט] ביום: י] ל' יום: כ] ואית ספרים דכתיב בהו תניא נמי הכי ושבשתא היא הס"ד: ל] דיש: מ] בכל מקום שיש שם שתי כתי עדים כו':

הגהות הב"ח

(א) גמ' זאת תורת הנזיר ביום מלאת התורה אמרה: (ב) רש"י ד"ה ת"ש עלתה וכו' ש"מ דבלא נטמאת משבאת לארץ מיירי ר' יהודה וכו' בסוף שבע ראשונים אבל לא ביום מלאת דעדיין הי' לה יום אחד או ב' מן הז' וכו' לדברי הכל דהא נטמאת תוך מלאת הרי י"ד וכו' בסוף י"ד ביום מלאת היתה: (ג) ד"ה על מה נחלקו על כת אחת אחד כצ"ל והד"א עם ד"ה וב"ה וכו' דיש בכלל וכו' אבל בשתי כיתי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה לימא וכו' וב"ה סברי אע"ג דגלוי לכל דטומאה דרבנן הוא ואינה כשאר אהל מן תיבות אע"ג עד אהל נמחק. ונ"ב אעפ"כ אינו גלוי לכל דטומאה דרבנן הוא כשאר אהל וכו' כצ"ל א"מ: ב] ד"ה ת"ש וכו' ול"ג מה שכתוב בספרים ועוד וכו' נ"ב עי' א"מ:

הגהות התוספות

1. צ"ל דטעונה הזאה משום דמיחלפא בשאר טומאות. 2. בס"א שנטמאת. ויש מוחקים בדברי התוס' תיבת בסוף מנין. 3. צ"ל עד מתניתין. ותיבת ועוד נמחק.

א) אולי צ"ל במונה אחד מן העדים אומר נזר נזירות א' וכו'.